מחוק שבו היה מודד לחביתי כהן גדול וחכמים אומרים לא היה שם אלא עשרון אחד שנאמר [1] ועשרון אחד לכבש האחד א"כ מה ת"ל עשרון עשרון לרבות חצי עשרון ור"מ חצי עשרון מנא ליה נפקא ליה מועשרון [א] ורבנן וי"ו לא דרשי ורבי מאיר האי ועשרון אחד לכבש האחד מאי עביד ליה ההוא שלא ימדוד לא בשל שלשה לפר ולא בשל שנים לאיל ורבנן נפקא להו מנקודו דתניא אמר ר' יוסי למה נקוד וי"ו שבאמצע [2] עשרון של עשרון ראשון של יום טוב הראשון של חג שלא ימדוד לא בשל ג' לפר ולא בשל שנים לאיל ורבי מאיר נקודו לא דריש: חצי עשרון מה היה משמש שבו היה מודד לחביתי כהן גדול: מודד ורמינהי חביתי כהן גדול לא היו באין חצאין אלא מביא עשרון שלם וחוצהו אמר רב ששת מאי מודד נמי דקתני מחלק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חצי עשרון לרבי מאיר גדוש היה או מחוק היה (סימן חצ"י חבית"י שלח"ן) ותיבעי לך לרבנן עשרון גופיה קא מיבעיא [א] להו גדוש היה או מחוק היה אמר ליה מדר' מאיר נשמע לרבי מאיר ומדרבי מאיר נשמע לרבנן מדאמר ר' מאיר עשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק מדר' מאיר מחוק לרבנן נמי מחוק בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא חביתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי פשיטא דביד דאי בכלי טורטני יכנים ויכנים כיון דבקללה כתיב לאו אורח ארעא בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו מדמקדש לחם קמצים נמי מקדש או דלמא דחזי ליה מקדש דלא חזי ליה לא מקדש א"ל אינו מקדש איני והאמר רבי יוחנן לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפח למעלה לדברי האומר טפחיים קופל נמצא שלחן מקדש י"ב טפח למעלה א"ל אינו מקדש ליקרב אבל מקדש ליפסל: **מתני'** שבע מדות של לח היו במקדש הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין לוג וחצי לוג ורביעית לוג ר' אליעזר בר ר' צדוק אומר שנתות היו בהין עד כאן לפר ועד כאן לאיל עד כאן לכבש ר"ש אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש אלא מדה יתירה של לוג ומחצה היתה שם שבה היה מודד למנחת כ"ג לוג ומחצה בבוקר לוג ומחצה בין הערבים: **גמ'** תנו רבנן שבע מדות של לח היו במקדש רביעית לוג וחצי לוג ולוג ורביעית ההין ושלישית ההין וחצי הין והין דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית לוג רבי שמעון אומר לא היה שם הין וכי מה היה הין משמש

את

רש"י

מחוק שבו היה מודד חביתי כ"ג. לפי שיש לו לחלק בשני חצאי עשרון ואם היה גדוש כשהיה מטלטלו לחלותו היה מתפזר על גבי (א) קרקע: **מוי"ו דועשרון.** נפקא ליה: **מנקודו.** שאותו נקוד שעליו אתי למעט דכל נקודה אתי למעוטי: **שבו היה מודד חביתי כ"ג.** השתא משמע שמודד חצי עשרון בביתו ומביא והיינו דקא פריך מודד: **מחלק.** שהיה מביאו מביתו שלם לעזרה ואח"כ חולקו בחצי העשרון: **ותיבעי לך לרבנן.** דלדברי הכל צריך חצי עשרון: **מדאמר ר"מ עשרון.** שבו מודד לחביתי כ"ג מחוק חצי עשרון נמי מחוק הוה דהא היה נמי לחביתי כ"ג: **ומדר"מ.** דאמר שניהם מחוק היו אותו עשרון של כ"ג והחצי עשרון (ב) נמי לרבנן נמי [ש] לא היה בו אלא עשרון אחד ובו היה מודד לחביתי כ"ג ה"נ דמחוק היה זה וזה לדברי הכל של כ"ג מחוק היה דהכי פליגי בברייתא רבי מאיר ורבנן מחוק שבו היה מודד לחביתי כ"ג וחכמים אומרי' לא היה בו אלא עשרון אחד מחוק: **חביתי כ"ג.** אותן שנים עשר חלות שעושה ששה בבקר וששה בערב: **במה מחלקן לחלות ביד או בכלי.** ישער בידו או יחלקם בכלי: **וכי טורטני יכנים.** אם היה צריך להביא משקלות: **כיון דבקללה כתיב.** והשיבו לחמכם במשקל (ויקרא כו): **שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו.** כגון שאם הניח קומץ של מנחה או (של) לבונה בלא בזיכין שהיה לו לקדשו בכלי והניחן על השולחן שבו לחם ולא קידשו בכלי אחר והיינו בגודש שלו שלא הניחו בבזיכין אלא למעלה בין לחם ללחם שהכל היה בגודש שלא הניחן בתוך כלי. ענין אחר בגודש שלו דשולחן לא היה לו בית קיבול כלל למעלה וכל מה שמניחין עליו הוי כמו שמונח בגודש כך שמעתי: **דלא חזי ליה.** כגון קומץ ולבונה בלא בזיכין: **אינו מקדש.** שאין דרכו לקדש כי אם לחם: **לדברי האומר טפחיים ומחצה קופל.** כדאמרינן בפרק שתי הלחם (לקמן צו.) נותן ארכו של כל לחם שהוא עשרה טפחים כנגד רחבו של שולחן שהוא חמשה טפחים נמצא ארכו של לחם יותר מרחבו של שולחן חמשה טפחים נמצא קופל כל לחם ולחם טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצא ששה קיפולין של טפחיים ומחצה שכל מערכה של ששה לחם גבוה חמש עשרה טפחים נמצא השלחן מקדש חמש עשרה טפחים למעלה כלומר דקידושו של שלחן היה עולה חמשה עשר טפחים והיה מקדש כל דבר בין לחם בין קמצים בחמש עשרה טפחים דהיינו גודש שלו ואמאי אמרת אינו מקדש: **א"ל.** הא דאמרי' אינו מקדש מאי דלא חזי ליה היינו ליקרב שאין הקומץ מתקדש שם שעדיין יש לו לקדשו בכלי אחר קודם שיקטירנו אבל מקדש הקמצים ליפסל דקדשי ליפסל בלינה וביוצא. ענין אחר מ"ר וי"ל אבל מקדש ליפסל שפסולה המנחה הואיל ועשאן שלא כמצותן ושוב אין יכול להחזירן לעשרון: **מתני' רבי אליעזר ברבי צדוק אומר.** לא היה שם ד' מדות אלא הין כלבד ושנתות סימנין היו בו עד כאן לפר כו' והכי נמי היו בו שנתות ללוג וחצי לוג: **וכי מה היה הין משמש.** והלא לא הוצרכו לו מעולם אלא פעם אחת היה (ג) מימי משה למשחת המשחה דכתיב שמן זית הין (שמות ל): **מדה יתירה.** להשלים הז' מדות: **שבו היה מודד שמן לחביתי כהן גדול.** שהיה צריכה שלשה לוגין כדאמרינן לעיל (נא.) כשמן (ויקרא ו) להוסיף לה שמן: **גמ'** רבי יהודה קחשיב ממטה למעלה ורבי מאיר קחשיב ממעלה למטה:

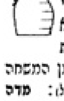

תוספות

מודד ורמינהו חביתי כהן גדול כו'. מהא דקאמר ר"מ ומחוק שבו מודד לחביתי כ"ג לא בעי לאקשויי דסלקא דעתך שפעמים מודד בזה ופעמים בזה: **במה** מחלקה לחלות. פירש בקונטרס שמחלקה לעיסה וא"א לומר כך דהא אמרינן לקמן (דף פח:) דרביעית נמשחה שבו היה מודד לחביתי כ"ג רביעית שמן לכל חלה וחלה וקודם אפיה צריך לבלול כשהוא סלת ומכל מקום לא אפשר לעשות בו טורטני דמשקולת ומאזנים סימן קללה בסלת כמו בעיסה ומדה קטנה כל כך של א' משנים עשר בעשרון לא רצו לתקן ואפשר דקטנה כל כך גם היא אינה סימן ברכה: **מהו** שיקדש קמצים בגודש שלו. פי' בקונט' שני קומצי לבונה בלא בזיכין וקשיא דהוה ליה למימר לבונה בהדיא ועוד כיון דעם שולחן נמי בעי בזיכין כדכתיב כפותיו ותניא לקמן בפרק שתי הלחם (דף צז.) כפותיו אלו הבזיכין היאך תיסק אדעתין למימר דסגי בלא בזיכין ונראה לפרש דמיירי בקומץ של מנחה כדאמרי' בפ"ק (לעיל ח.) דמנח' שקמצה בהיכל כשרה ומיהו הא דמסיק אינו מקדש ליקרב אבל מקדש ליפסל לפי' הקונטרס ניחא דמקדש ליפסל בטבול יום ובלינה דאי לאו שולחן לא מיפסלי דעדיין לא נתקדשה בכלי שרת כיון דלא נתנוה בבזיכין אבל למאי דפרישית הא מיקמי הכי כבר נתקדשה כולה מנחה בכלי שרת ומיפסלא בטבול יום ובלינה ויש לפרש כי ההוא דפ"ק (שם ו:) גבי זר שקמץ דמקדשין ליפסל לענין דלא מהני תו חזרה מאחר שנתקדש הקומץ על השולחן: **שנתות** היו בהין. בפ' המוכר את הספינה (ב"ב דף פט:) אמרי' כדאמר רב כהנא שנתות היו בהין ה"נ שנתות היו במדות ופירש שם רבינו שמואל דמילתא דרב כהנא בפ' שתי מדות וליתה כאן אלא משנה שלימה שנינו אבל במסכת שבת פרק המוציא יין (דף פ:) גבי אנדיפי מפרש רב כהנא שנתות כדתנן שנתות היו בהין והשתא הכי קאמרינן התם כדאמר רב כהנא על תירוץ אחר שנתות היו בהין הכא נמי נתרץ שנתות היו במדות:

אף

רש"י כת"י

מועשרון. וי"ו שבראשו דועשרון דריש: **מנקודו.** [שבא] למעט ולחסר [הוא בא] ולהכי ממעט [לרבנן] מתיבה דעשרון [שלא היו] עשרונים מלומלמין [ושלא] היה שם מדה [של] שני עשרונים: **[מודד].** משמע לכתחילה [יכול] להביא חצי עשרון מביתו: **מדר"מ נשמע לר"מ.** מהדא מילתא נשמע לאידך מילתא מדאמר ר' מאיר עשרון דחביתין מחוק אלמא סבירא ליה דמדת חביתין במחיקה חצי עשרון [נמי] מחוק דהא של חביתין הוא: **מדר"מ מחוק לרבנן נמי מחוק.** [דהא] אמרי אף חביתין מודדין בו דהא לא פליגי ר"מ ורבנן אלא במנין עשרונים: **במה מחלקה.** שמחלקה העיסה לחלות שהיא באה שש חלות בבקר ושש בין הערבים: **ביד.** בלא מדה: **או בכלי.** במדה. שאר מנחות דבאות עשר עשר פשיטא לן דסגי ביד לחלקו דלא איכפת לן אם זו גדולה מזו כדתניא בשלהי אלו מנחות (לעיל עו:) כל המנחות שריבה במדת חלתן או שמיעט ממדת חלתן כשרות חוץ מלחם הפנים וחביתי כהן הגדול דלחם הפנים לא היתה העיסה מתחלקת דכל חלה שני עשרונים היתה נלושת כל אחת בפני עצמה: **טורטני יכנים.** וכי משקולת מאזנים יכנים בעזרה. וקא פריך יכנים מאי איכפת לן: **כיון דבקללה כתיב.** והשיבו לחמכם במשקל: **בגודש שלו.** השלחן אין לו תוך. אם נתן עליו שני קומצי לבונה בלא בזיכין אצל הלחם: **מהו.** שיקדשו כאילו היה שם הבזיכין: **דחזי ליה.** לחם חזי לשלחן קמצים לא חזו לשלחן אלא לבזיכין: **והא אמר ר' יוחנן.** בפ' שתי הלחם: **לדברי האומר.** לחם הפנים טפחיים ומחצה באמה בת ששה טפחים: **כופל.** שדופן הלחם היה כפול טפחיים ומחצה לפי שאורך הלחם היה עשרה טפחים ורוחב השלחן חמשה טפחים ואורך הלחם באמה בת ה' טפחים מונח ברוחב השלחן נמצא שהוא כופל טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן כלפי מעלה שהיה עשוי כמין תיבה פרוצה כדאמרינן בפרק שתי הלחם: **נמצא השלחן מקדש למעלה ט"ו טפחים.** דשש חלות היו במערכה זו על גבי זו לכל אחת שני טפחים ומחצה הוי להו ט"ו טפחים עולה למעלה מהשלחן ומקדש השלחן את העליון כתחתון: **לדברי האומר.** דטפחיים באמה בת ששה טפחים: **נמצא השלחן כו'.** ור' יוחנן ע"כ בשאר מילי קאמר כגון קמצים דמקדש להו גודש דשלחן דאי בלחם אטו עד השתא לא ידעינן דשלחן מקדש להו: **אבל מקדש ליפסל.** בטבול יום ובלינה קדיש ליפסל כאילו קדיש בבזיכין עצמן: **מתני' שנתות היו להין.** לא היה שם אלא הין וכו היו סימנין מסמנות או פגימות: **עד כאן לפר.** חצי ההין: **עד כאן לאיל.** שלישית ההין: **עד כאן לכבש.** רביעית ההין: **אלא מדה יתירה.** היתה שם להשלים שבע מדות: חביתי כה"ג היה צריך לה ג' לוגין שמן לוג ומחצה שחרית ולוג ומחצה בין הערבים כדאמרי' בפ' התכלת:

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פי"ג מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ד ב מיי' פי"א מהלכות פסוה"מ הלכה כד:
ה ג מיי' פ"א מהלכות כלי המקדש הלכה יח:

◆

מוסף רש"י

חביתי. היינו מנחת מחבת כ"ג שמביא בכל יום כדכתיב בצו את אהרן מחציתה בבקר, על שם מחבת קרו לה חביתין דכתיב (ויקרא ו) על מחבת בשמן תעשה. **לא היו באין חצאין.** שלא יביא חצי עשרון בבקר ומביתו חצי עשרון בערב ואע"פ שקריבה לחצאין כדכתיב מחציתה בבקר, מחציתה משמע מחציתה של שלימה, מחצה מתוך שלם הוא מביא שמביא עשרון שלם וחולקו (לעיל נ.). **נמצא שלחן מקדש חמשה עשר טפח.** ב' טפחים ומחצה לכל לחם ויש שם חלות זו על גב זו נמצא שלחן מקדש ט"ו, ונפקא מינה דאי יהיב באויר השלחן מידי בתוך ט"ו טפחים מקדש ליה ליפסל בלינה (להלן צו.).

◆

שיטה מקובצת

א] מיבעיא גדוש ותיבת להו נמחק: ב] במה מחלקן לחלות. פי' שמתחלקה העיסה לחלות כו' ולא נהירא דלקמן אמרינן רביעית שמן לחביתי כהן גדול לכל חלה וחלה משמע דכל אחת נילושה בפני עצמה דשמן צריך ליתן בסולת לבלול. ונראה דמחלקה בסולת ואפי' הכי קרי ליה סימן קללה אע"ג דקרא דקללה לא כתיב אלא בלחם מיהו (למדוד) [לשקול] דבר מועט כל כך קרי סימן קללה ולכך מחלקה ביד כו'. גליון: ג] מהו שיקדש קמצים. פי' שני קומצי לבונה וקשה וכו' כאשר כתוב בתוספות ונראה דאיירי בקומץ מנחה דאע"ג דאמר לעיל דבהחזירה לכיסה לא קדש משמע דלא קדיש רק תוך כלי ה"ה בשאר כלי שרת אבל שלחן דמקדש ליה בגודש מיבעיא ליה דאע"ג דאין קומצין בהיכל אם מנחה שנקמצה בהיכל כשרה ומיהו בהחזרה לא קא מבעיא ליה דשמא אין דרך להכניסה בהיכל כיון דלא נתקדשה בכלי. גליון: ד] אבל מקדש ליפסל. פי' ביוצא ובלינה וקשה דאין כלי שרת מקדש ליפסל ביוצא ואי אבנה נראה דתיפוק ליה משום קדשי המנחה לפירושו רפ"י לעיל הצ"ל כגון שקמץ זר ואליבא דמ"ד יחזיר והכא בקמץ וקדש לא יחזיר להכי מהניא קידוש דשלחן ליפסל דלית ליה תקנתא. גליון: ה] ומחצה היתה שם שבה היה מודד לחביתי כה"ג: ו] רביעית וחצי לוג ולוג ורביעית: ז] רביעית ר"ש והיינו לוג נמחק: ח] מנקודו בי"ד: ט] דלא היה: י] אם כן: יא] השלחן בין לחם ללחם והיינו שבו נמחק: יב] שם ד' מדות: יג] היה בימי: יד] מה"ד וחצי לוג והיינו ב' רביעית, הס"ד ומה"ד רבי יהודה:

מסורת הש"ס

א) [לעיל נא: וש"נ], ב) לעיל נ:, ג) [לקמן לו.], ד) ב"ב פט: שבת פ:, ה) נ"ל ומדלרבי מאיר. נ"ק, ו) נ"ל שלא היה אלא בו. נ"ק, ז) נ"ל ר' מאיר אומר מחוק כו'. נ"ק, ח) נ"ל וכי טורטני משקלות ואח"כ ד"ה יכנים אם היה צריך להביא, ט) נ"ל לבונה. נ"ק, י) כל"ל וכן משמע בתוס' לעיל ט. ד"ה ר"ל וכמש' זבחים דף כ: ד"ה יעילה, כ) נ"ל ד' מדות, ל) נ"ל בימי משה. נ"ק, מ) ויקרא כו, נ) לקמן נו., ס) לקמן נד:, ע) לעיל נ:, פ) ע' הל"ק דפרישית קשה הא מיקמי,

◆

תורה אור השלם

1. ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: במדבר כט ד
2. ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: במדבר כט ד

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מחוק וכו' קרקע הס"ד ואח"כ מ"ה מועשרון מוי"ו דועשרון: (ב) ד"ה ומדר"מ וכו' והחצי עשרון לרבנן כצ"ל ותיבת נמי נמחק: (ג) ד"ה וכי מה וכו' בימי משה:

◆

גליון הש"ס

גמ' פשיטא דביד. עיין לעיל דף עו ע"ב תוספות ד"ה סריכה:

◆

רבינו גרשום

מחוק שבו מודד לחביתי כ"ג. כדאמרי' חוץ משל כ"ג שהיה גודש בתוכה: שלא (ימוד) [ימדוד] מדה של ג' לפר. שאותו ניקוד שעל ו' בא למעט. [חצי] עשרון לר' מאיר גדוש היה או מחוק מדאמר ר"מ עשרון של כ"ג מחוק ומדר"מ מאיר מחוק זה וזה לרבנן נמי מחוק זה וזה. אותן י"ב חלות שעושין מחבתי כ"ג במה מחלקן לחלות ביד או בכלי ישער בידו או יחלק בכלי: דאי בכלי טורטני יכנים. א"כ היה צריך להביא משקלות: דכיון דבקללה כתיב והשיבו לחמכם במשקל: שלחן מהו שיקדש קמצים בגודש שלו. כגון קומץ מנחה או של לבונה בלא בזיכין שלא הניחו בתוך שלו לבזיכין אלא למעלה בגודש שהניחו בתוך שלו בין לחם ללחם: אינו מקדש. שאין דרכו לקדש אלא הלחם: לדברי האומר טפחיים ומחצה כופל כדאמרינן בפרק שתי הלחם נותן ארכו של לחם שהוא עשרה טפחים כנגד רחבו של שלחן שהוא ה' טפחים נמצא ארכו של לחם יותר מרחבו של שלחן ה' טפחים ונמצא כופל טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן נמצאו שש כפולין של טפחיים ומחצה של מערכה גבוהין ט"ו טפחים נמצא השלחן מקדש ט"ו טפחים למעלה כל דבר בין לחם בין קמצים בגודש שלו דהיינו עד ט"ו טפחים ולדברי האומר טפחיים כופל היינו רבי מאיר (ובלל): אבל מקדש ליפסל. הקמצים בלינה: ר' אלעזר בר צדוק אומר לא היו שבע מדות אלא הין בלבד ושנתות סימנים היו בו: רבי יהודה מחשב ממטה למעלה ורבי מאיר ממעלה למטה:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones